

Plan för gestaltning av det offentliga rummet 2018-2021

Strategi
» Plan/program
Riktlinje
Regler och instruktioner

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2018-09-27

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och förvaltningar

Dokumentet gäller till och med: 2021. Kommunstyrelsen har rätt att göra revideringar i riktlinjerna under löptiden.

Innehåll

1	INLEDNING	4
2	INRIKTNING PÅ DEN OFFENTLIGA KONSTEN.....	4
3	DEN OFFENTLIGA KONSTEN.....	4
4	ENPROCENTREGELN	5
5	SAMVERKANSGRUPP RÖRANDE DET OFFENTLIGA RUMMET	5
6	MÅL	6
7	UPPFÖLJNING	6

1 Inledning

Att ha en plan för gestaltning av det offentliga rummet är viktig för att stärka kommunens identitet och varumärke. Det offentliga rummet utgörs av bebyggelsen ute och inomhus, där allmänheten har tillträde. Dit räknas gator, torg och parker samt utrymmen i allmänna lokaler och lokaler för skola, vård och omsorg. De politiska församlingarna i kommunerna har det yttersta ansvaret för de offentliga rummen. Planen ska lyfta fram konstens betydelse i det offentliga rummet. Lindesbergs kommuns tidigare bild och formstrategin var fastslagen 2013-09-12 av den dåvarande kultur och fritidsnämnden.

I den nya planen ingår fyra delar; en inriktning för den offentliga konsten, förklaring av begreppet den offentliga konsten, resonemang kring enprocentregeln samt en samverkansgrupp kring det offentliga rummet.

2 Inriktning på den offentliga konsten

Konst är ett begrepp som saknar tydliga gränser. För att konkretisera begreppet kan man utgå från Nationalencyklopedins definition av konst: ”kulturyttring vars utförande kräver särskild kunskap och förmåga att bruka denna med personlig behärskning och individuell anpassning till situation och avsikter”. Konst ingår i den demokratiska processen. Den finns omkring oss i vår vardag. Konst kan ifrågasätta, väcka känslor och inspirera. Konst bidrar till utveckling och skapar en attraktiv kommun för boende, besökare och näringsliv. Konst kan förena människor och lyfta fram historiska och kulturella sammanhang.

För att dessa intentioner ska förverkligas innebär det att i Lindesbergs kommun gäller:

- Offentlig konst ska placeras i kommunernas verksamheter och i offentliga rum.
- Den offentliga konsten ska vara tillgänglig.
- Det offentliga rummet ska berikas genom konstnärliga gestaltningar och inslag.
- Vid ny- och ombyggnation ska enprocentregeln gälla för kommunala förvaltningar och kommunala bolag, dock med maxbeloppet 1000 000 kr.

3 Den offentliga konsten

Offentlig konst kan förklaras som ”konstverk avsedda för och ofta utförda direkt i miljöer där allmänheten regelmässigt har tillträde”. Konst i det offentliga rummet är all konst som är placerad i vår gemensamma miljö. Offentlig konst är konstverk som ägs av staten, landsting, kommun och har bekostats av gemensamma skattemedel. Den offentliga konsten tillhör alla och ägs av det allmänna. I det offentliga rummet finns även privata konstverk men ägs då av fastighetsbolag, byggföretag, föreningar eller stiftelser. Verken är oftast placerade på offentliga platser som i parker eller på torg.

Offentlig konst omfattar även plats-specifika målningar, skulpturer och installationer inomhus i lokaler och byggnader med offentlig verksamhet. Eftersom verken ska hålla under lång tid i en viss miljö, är det viktigt att den konstnärliga kvalitén, uttrycket och tekniken är hög och är utförd speciellt för den plats där den ska placeras.

En del av den offentliga konsten är byggnadsanknuten konst, vilket innebär att den är producerad på beställning, integrerad i arkitekturen i en byggnad eller på en specifik plats.

Den kan även betecknas som fast konst. I samband med fast konst brukar enprocentregeln tillämpas.

Den andra delen av den offentliga konsten brukar benämnas som lös konst, vilket avser att verken går att flytta och inte är bundna till en specifik plats eller lokal. Kommunen avsätter medel för inköp av lös konst. Varierande tekniker som måleri, skulptur, grafik, fotografi, rörlig bild, installationer och även konceptuell, idébaserad, konst hör till lös konst. Riktlinjer antagna av kommunens centrala ledningsgrupp gäller för den kommunala konsten och består i: inköp av konst, registrering av konst, handhavande av lös konst, underhåll och gallring, gåvor och donationer, upphovsrätt på nätet samt MU-avtalet (avtal för konstnärers ersättningar).

4 Enprocentregeln

1937 bestämde Sveriges regering att 1% av byggkostnaderna skulle avsättas för konstnärliga utsmyckningar vid offentlig byggnation. Det blev en norm för kommuner, landsting och privata aktörer. Enprocentregeln har sedan dess varit ett riktmärke som rekommenderar att minst 1% av kostnaden för offentlig ny-, till- och ombyggnationer ska gå till konstnärlig gestaltning. Det gäller exempelvis vid exploatering av nya bostadsområden, anläggande av nya gator, ny- och ombyggnad av skolor, äldreboenden och andra offentliga byggnader. Inom en del statliga verk, landsting, regioner och kommuner avsätts 1% av den årliga nettoinvesteringsbudgeten. Anslaget är då inte direkt knutet till ett projekt. Det finns i Sverige ingen lag eller förordning som föreskriver hur och när enprocentregeln ska tillämpas för konstnärlig gestaltning eftersom enprocentregeln är en ekonomisk princip. Däremot finns den reglerad inom upphovsrätt och upphandling.

5 Samverkansgrupp rörande det offentliga rummet

Samverkan mellan olika förvaltningar i kommunen är viktig för att stärka konstnärlig, arkitektonisk och kulturhistorisk kvalitet i det offentliga rummet. Konst, belysning, färgsättning, skyltning och utformning av grönytor arbetar tillsammans och det är viktigt att alla aspekter tas hänsyn till vid omgestaltning eller nybyggnation i det offentliga rummet.

Därför bildas en samverkansgrupp som består av representanter från Samhällsbyggnadsförvaltningen Bergslagen, som stadsarkitekt, stadsträdgårdsmästare och representant för mark- och exploatering, Fastigheter i Linde AB och Kulturenheten. Planering och utformning av det offentliga rummet samordnas mellan berörda förvaltningar, nationella myndigheter och kommunala bolag i ett tidigt skede.

Arbetsgruppen har mandat att besluta om gestaltande konst i det offentliga rummet, i och utanför byggnader, på gator, torg och i parker. Arbetsgruppen består av personer med kunskap om arkitektur, offentlig konst och samhällsplanering samt en företrädare för det aktuella objektet. För att förankra konsten på plats är det viktigt att blivande brukare knyts till arbetsgruppen och finns med i processen. Verksamhetsansvarig nämnd uppdrar vilka områden eller objekt som är aktuellt för gruppen att arbeta kring.

6 Mål

*Som en del i att skapa en attraktiv kommun använder Lindsbergs kommun konst i det offentliga rummet.

*Kommunens förvaltningar och bolag samarbetar kring det offentliga rummet i Lindsbergs kommun.

7 Uppföljning

En revidering av Plan för gestaltning av det offentliga rummet görs 2021.